

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Kultúra- és civilizációtörténet

Egyetemi tanév 2025/2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Történelem és Filozófia
1.3. Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4. Szakterület	Filozófia
1.5. Képzési szint	Alapképzés (BA)
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Filozófia
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Kultúra- és civilizációtörténet				A tantárgy kódja		HLM2201		
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Petruț Dávid egyetemi adjunktus							
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Petruț Dávid egyetemi adjunktus							
2.4. Tanulmányi év		I	2.5. Félév	2	2.6. Értékelés módja		K	2.7. Tantárgy típusa		DC

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1. Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	0
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					10
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					10
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					10
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					10
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszama					42
3.8. A félév összóraszama					98
3.9. Kreditszám					4

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	• A tantárgy tanulmányi szerződésbe való felvétele
4.2. Kompetenciabeli	• Legalább egy nemzetközi jelentőségű idegen nyelv ismerete

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	• Kötelező jelenlét • Vetítési lehetőség, internet kapcsolat
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• A szakirodalom heti szintű olvasása

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai/kulcs-kompetenciák	C1 A filozófia elméleti és történeti alapjainak beazonosítása és megfelelő alkalmazása: elvek, értékek, etikák, gondolkodási módozatok és gyakorlatok C2 Általános és ágazati filozófiai gondolatok, témák és problémák rendszerezése és megfogalmazása C3 Megoldások, konklúziók vagy alternatív probléma-megközelítések erős és gyenge pontjainak a kritikai gondolkodás (logikai elemzés és értékelés) általi beazonosítása C4 Az emberi cselekedetek, tapasztalatok és létezés okainak, elveinek és értelmének a kimutatása
Transzverzális kompetenciák	CT1 Közepes nehézségű problémahelyzetek realista, illetve mind elméleti, mind gyakorlati érveléssel való kezelése, hatékony megoldásuk érdekében CT2 A hatékony multidiszciplináris csoportmunka technikáinak a különböző hierarchikus szinteken való alkalmazása

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	• A kultúra és civilizáció fogalmaival foglalkozó modellek ismeretek elsajátítása
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	• A diákokkal megismertetni a kultúra- és civilizációtörténet alapvető problémáit • A tárgyalt fogalmak és modellek megismertetése révén a filozófiai rendszerek történeti, kulturális és civilizációs háttérének behatóbb megismerése

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés (tematika, könyvészet, követelmények)	Multimédia vetítés, participatív előadás.	
2-3. A múltkép változása és a múlt feldolgozása a történelem folyamán	Multimédia vetítés, participatív előadás.	
4. A kultúra és civilizáció fogalmai	Multimédia vetítés, participatív előadás.	
5. A világtörténelem periodizációja	Multimédia vetítés, participatív előadás.	
6. A kulturális fejlődés a 19. századi evolucionista gondolkodás szerint (E. B. Tylor, L. H. Morgan, J. G. Frazer)	Multimédia vetítés, participatív előadás.	
7. A kulturális változás diffuzionista modellje (Fr. Boas, Fr. Ratzel)	Multimédia vetítés, participatív előadás.	
8. A kulturális emlékezet és a kulturális örökség (J. Assmann, D. Loewenthal)	Multimédia vetítés, participatív előadás.	
9. A civilizációk kialakulása és a kettős forradalom elmélete (G. Childe)	Multimédia vetítés, participatív előadás.	
10–11. A civilizációk életciklusának a modelljei (O. Spengler, A. J. Toynbee)	Multimédia vetítés, participatív előadás.	
12–13. A „hosszú 19. század” (E. Hobsbawm)	Multimédia vetítés, participatív előadás.	
14. A 20. és 21. századi civilizációtörténeti modellek (Fr. Fukuyama, S. P. Huntington)	Multimédia vetítés, participatív előadás.	

Könyvészet

1. Assmann, Jan: A kulturális emlékezet: írás, emlékezés és politikai identitás a korai magaskultúrákban, Budapest 1999.
2. Bohannon, Paul / Glazer, Mark: Mérföldkövek a kulturális antropológiában, Budapest 2006.
3. Castiglione L., Görög művészet, Budapest, 1968.
4. Childe, Gordon: A civilizáció bölcsője, Budapest 1959.
5. Childe, Gordon: Az ember önmaga alkotója, Budapest 1968.
6. Frazer, James, G.: Az aranyág, Budapest 1993.
7. Fukuyama, Francis: A történelem vége és az utolsó ember, Budapest 1994.
8. Gombrich, E.H., A művészet története, Budapest, 2002.
9. Herzog, Roman: Ősi államok. A hatalomgyakorlás eredete és formái, Budapest 1999.
10. Hobsbawm, Eric J.: A birodalmak kora (1875-1914), Budapest 2004.
11. Hobsbawm, Eric J.: A forradalmak kora (1789-1848), Budapest 1964.
12. Hobsbawm, Eric J.: A tőke kora (1848-1875), Budapest 1978.
13. Horváth A., A Szent Liget, Kolozsvár, 2005.
14. Huntington, Samuel P.: A civilizációk összecsapása és a világrend átalakulása, Budapest 1998.
15. Lévi-Strauss, Claude: Szomorú trópusok, Budapest 1979.
16. Lowenthal, David: Az örökség rendeltetése. In: Erdősi Péter, Sonkoly Gábor (szerk.), A kulturális örökség, Bp. 2004, 55–82.
17. Lowenthal, David: The past is a foreign country - revisited, Cambridge 2015.
18. Németh György, A görög polis világa, Budapest 1999.
19. Spengler, Oswald: A Nyugat alkonya. A világtörténelem morfológiájának körvonalai I-II, Budapest 1995.
20. Toynbee, Arnold J.: Orașele în mișcare, București 1979.
21. Toynbee, Arnold J.: Válogatott tanulmányok, Budapest 1971.
22. Wolf, Eric R.: Európa és a történelem nélküli népek, Budapest 1995.
23. Yuval Noah Harari, Sapiens. Az emberiség rövid története, Budapest 2018.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1–14. Általános könyvészeti olvasmányok bemutatása	bemutató, vita	

9. Az epiztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- Az előadás megismerteti a hallgatókat jövőbeli karrierjükhöz szükséges a világtörténelemmel kapcsolatos alapinformációkat.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A vizsgán való bemutatás tudományos szintje és tartalma A bemutatás módja és szerkezete	Szóbeli vizsga (kollokvium)	100%
10.5 Szeminárium / Labor	- a könyv tartalmának a kritikai szemléletű bemutatása	Egy könyvészeti tétel bemutatása	70%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
• Minimum 70%-os jelenlét • A kurzusanyag ismerete			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)¹

¹ Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására

vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többi, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „*Nem alkalmazható*”.

	Nem alkalmazható.							

Kitöltés időpontja:
2025.09.14

Előadás felelőse:
Petruț Dávid egyetemi adjunktus

Szeminárium felelőse:
Petruț Dávid egyetemi adjunktus

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025.09.29.

Intézetigazgató:
Dr. Nagy Róbert, docens